

Wymagania edukacyjne z przedmiotu „wiedza o społeczeństwie” cz. 3 - liceum ogólnokształcące i technikum

Zagadnienia	Wymagania	
	podstawowe	ponadpodstawowe
I. Polityki publiczne – gospodarka i rozwój		
Temat lekcji: Polityki publiczne		
- polityka publiczna - rodzaje polityk publicznych - zasady polityk publicznych - uczestnicy polityk publicznych - instrumenty realizacji polityk publicznych - etapy polityk publicznych - ocena programów publicznych	- podaje przykłady polityk publicznych; - wskazuje przykłady świadczeń publicznych [usług społecznych, usług socjalnych]; - wymienia przykłady instrumentów polityk publicznych. - wyjaśnia, czym są polityki publiczne; - wymienia rodzaje polityk publicznych; - wymienia czynniki kształtujące polityki publiczne; - wskazuje główne zasady polityk publicznych w Polsce; - wymienia narzędzia/instrumenty umożliwiające realizację polityk publicznych; - podaje kryteria oceny programów publicznych.	- omawia proces tworzenia i realizacji polityk publicznych; - analizuje przebieg wybranego programu publicznego i jego rezultaty. - przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów [wewnętrznych i zewnętrznych] na kształt polityk publicznych; - charakteryzuje czynniki wpływające na wybór instrumentów realizacji polityk publicznych. - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat znaczenia aktywności państwa w różnych obszarach życia publicznego; - podaje przykłady działań państwa, w których organy władzy wykorzystują poszczególne instrumenty realizacji polityk publicznych.
Temat lekcji: Polityka gospodarcza		
- funkcje polityki gospodarczej - cele polityki gospodarczej - modele polityki gospodarczej - podmioty polityki gospodarczej - finanse publiczne - budżet państwa - procedura uchwalania ustawy budżetowej - strategia rozwoju gospodarczego	- podaje przykłady aktywności państwa w obszarze gospodarki; - wskazuje podstawowe cechy współczesnej gospodarki rynkowej; - wymienia źródła, z których można pozyskać środki publiczne; - wymienia podmioty uczestniczące w uchwalaniu ustawy budżetowej. - wyjaśnia znaczenie terminów: „finanse publiczne”, „środki publiczne”, „budżet państwa” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wymienia czynniki wpływające na politykę gospodarczą państwa; - wskazuje podstawowe cechy różnych modeli polityki gospodarczej państwa [gospodarka centralnie sterowana, gospodarka rynkowa]; - przedstawia zasady uchwalania ustawy budżetowej; - wskazuje i omawia główne cele i kierunki strategii rozwoju gospodarczego państwa polskiego.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „dług publiczny”, „nadwyżka budżetowa”, „deficyt budżetowy” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - przedstawia funkcje polityki gospodarczej państwa; - przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki gospodarczej państwa polskiego; - charakteryzuje strukturę dochodów budżetu państwa; - prezentuje strukturę wydatków z budżetu państwa; - porównuje procedury uchwalania ustawy zwykłej i ustawy budżetowej; - analizuje główne założenia strategii rozwoju gospodarczego państwa polskiego. - analizuje, z różnych perspektyw, wady i zalety poznanych modeli polityki gospodarczej państwa; - wymienia podmioty tworzące sektor finansów publicznych; - przedstawia uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne wpływające na realizację strategii rozwoju gospodarczego państwa polskiego; - ocenia główne założenia strategii rozwoju gospodarczego Polski. - odszukuje, analizuje i prezentuje, informacje dotyczące wybranej aktywności państwa w obszarze gospodarki [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat znaczenia aktywności państwa w gospodarce; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki gospodarczej państwa.
Temat lekcji: Polityka regionalna		
- region - rozwój regionalny - modele polityki regionalnej - podmioty polityki regionalnej - polityka regionalna	- właściwie stosuje termin „region” w swoich wypowiedziach; - identyfikuje region, w którym mieszka; - podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze polityki regionalnej; - wskazuje przykłady instrumentów polityki regionalnej. - wyjaśnia znaczenie terminów „region” i „rozwój regionalny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wskazuje podstawowe cele rozwoju regionalnego;	- prezentuje z różnych perspektyw wady i zalety poznanych modeli polityki regionalnej państwa; - omawia zasady polskiej polityki regionalnej; - analizuje i ocenia główne założenia strategii rozwoju regionalnego państwa polskiego; - przedstawia cele i zasady polityki regionalnej Unii Europejskiej. - analizuje różnorodne wskaźniki rozwoju gospodarczego; - przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki regionalnej państwa polskiego; - wskazuje cele i charakteryzuje formy współpracy w ramach euroregionów.

- w Polsce - polityka regionalna w UE	- wymienia podstawowe czynniki rozwoju regionalnego; - przedstawia instrumenty polityki regionalnej państwa polskiego; - wymienia cechy podstawowych modeli polityki regionalnej państwa [model wsparcia ośrodków wzrostu, model wyrównywania różnic międzyregionalnych]; - podaje główne założenia strategii rozwoju regionalnego państwa polskiego.	- gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych aspektów polityki regionalnej państw Unii Europejskiej [oraz ocenia jej rezultaty]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat efektywności polskiej polityki regionalnej; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki regionalnej państwa.
Temat lekcji: Polityka przemysłowa i gospodarka żywnościowa		
- przemysł - cele polityki przemysłowej - specjalne strefy ekonomiczne - gospodarka żywnościowa - rolnictwo - polityka żywnościowa	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „przemysł”, „rolnictwo”, „gospodarka żywnościowa”; - podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarach polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej; - wskazuje przykłady instrumentów polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej; - wymienia podstawowe założenia polityki rolnej Unii Europejskiej. - wyjaśnia znaczenie terminów: „przemysł”, „okręg przemysłowy”, „gospodarka żywnościowa” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wymienia cele i instrumenty polityki przemysłowej państwa polskiego; - wskazuje podstawowe instrumenty gospodarki żywnościowej; - charakteryzuje wybrane rozwiązanie wykorzystywane przez państwo polskie w ramach polityki przemysłowej [założenia, instrumenty, rezultaty]; - charakteryzuje wybrane rozwiązanie wykorzystywane przez państwo polskie w ramach gospodarki żywnościowej [założenia, instrumenty, rezultaty]; - uzasadnia konieczność zapewnienia społeczeństwu bezpieczeństwa żywnościowego; - wymienia podstawowe instrumenty polityki rolnej Unii Europejskiej.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „dobra inwestycyjne”, „dobra konsumpcyjne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wymienia kryteria oceny poziomu uprzemysłowienia państwa; - podaje cechy podstawowych modeli polityki przemysłowej państwa: polityki sektorowej i polityki horyzontalnej; - prezentuje współzależności występujące między poszczególnymi strefami gospodarki żywnościowej. - charakteryzuje główne etapy rozwoju polityki przemysłowej w Polsce i na świecie po zakończeniu II wojny światowej; - omawia wpływ procesu transformacji ustrojowej na politykę przemysłową państwa polskiego; - przedstawia cele i formy działania Agencji Rozwoju Przemysłu; - charakteryzuje uwarunkowania rozwoju rolnictwa w Polsce; - omawia i ocenia funkcjonowanie specjalnych stref ekonomicznych w Polsce. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych aspektów polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej państwa polskiego [oraz ocenia rezultaty tych aktywności władzy państwowej]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń polskiej polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki przemysłowej i gospodarki żywnościowej.
Temat lekcji: Ochrona środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne		
- problemy środowiska naturalnego - ochrona środowiska - polityka ekologiczna - bezpieczeństwo ekologiczne - strategia ochrony środowiska w Polsce	- właściwie wykorzystuje w swoich wypowiedziach termin „ochrona środowiska”; - uzasadnia konieczność ochrony środowiska naturalnego; - podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; - podaje przykłady instrumentów polityki państwa w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. - wyjaśnia znaczenie terminów: „ekologia”, „bezpieczeństwo ekologiczne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - formułuje wnioski dotyczące obowiązków państwa i obywateli w zakresie ochrony środowiska naturalnego na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; - wymienia cele i instrumenty polityki państwa w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Polski; - omawia wybrane inicjatywy państwa polskiego na rzecz ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego [założenia, instrumenty, rezultaty]; - ocenia świadomość ekologiczną – własną i społeczeństwa polskiego.	- charakteryzuje uwarunkowania decydujące współcześnie o stanie środowiska naturalnego oraz o poziomie jego ochrony; - podaje przykłady porozumień międzynarodowych i programów strategicznych dotyczących ochrony środowiska; - prezentuje główne założenia i cele państwa dotyczące bezpieczeństwa ekologicznego, zawarte w <i>Strategii bezpieczeństwa narodowego</i>. - przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki państwa w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; - omawia zależność między bezpieczeństwem narodowym a bezpieczeństwem ekologicznym. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa polskiego w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń polskiej polityki w obszarze ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego; - organizuje kampanię [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla ochrony środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
Temat lekcji: Badania i innowacje		
- społeczeństwo informacyjne - badania i rozwój - innowacje - polityka naukowa i innowacyjna w Polsce	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „badania naukowe” i „innowacje”; - wskazuje przykłady działań państwa polskiego w obszarze badań i innowacji; - podaje przykłady instrumentów polityki państwa w obszarze badań i innowacji; - wymienia podstawowe cechy społeczeństwa informacyjnego. - wyjaśnia znaczenie terminów: „społeczeństwo informacyjne”, „badania naukowe”, „innowacje” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wskazuje pozytywne i negatywne aspekty funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego; - wymienia cele i instrumenty polityki państwa w zakresie badań naukowych i innowacji; - uzasadnia konieczność prowadzenia przez państwo działań na rzecz rozwoju nauki i innowacyjności.	- wyjaśnia znaczenie terminów „szum informacyjny” i „bańka informacyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - przedstawia zagrożenia wynikające ze zjawiska bańki informacyjnej; - omawia uwarunkowania rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce; - wymienia główne organy, instytucje i agencje państwa polskiego działające na rzecz rozwoju nauki i innowacyjności. - charakteryzuje i ocenia działalność wybranej instytucji lub agencji naukowej państwa polskiego [cele, formy działania, rezultaty]; - omawia i ocenia funkcjonowanie regionalnych systemów innowacji oraz parków naukowo-technologicznych [założenia, formy działania, rezultaty]. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa polskiego w obszarze badań i innowacji [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i efektów polskiej polityki w obszarze badań i innowacji; - organizuje kampanię [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla rozwoju badań i innowacji w Polsce.
II. Polityki publiczne – bezpieczeństwo i kwestie społeczne		

Temat lekcji: Bezpieczeństwo państwa		
▪ bezpieczeństwo wewnętrzne ▪ bezpieczeństwo zewnętrzne ▪ potencjał strategiczny system bezpieczeństwa w RP ▪ służby specjalne ▪ Siły Zbrojne RP ▪ strategia bezpieczeństwa narodowego RP	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „bezpieczeństwo wewnętrzne państwa” i „bezpieczeństwo zewnętrzne państwa”; ▪ podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarach bezpieczeństwa zewnętrznego i bezpieczeństwa wewnętrznego; ▪ podaje przykłady instrumentów polityki państwa w obszarach bezpieczeństwa zewnętrznego i bezpieczeństwa wewnętrznego; ▪ wymienia uprawnienia Prezydenta RP i Rady Ministrów w zakresie bezpieczeństwa państwa; ▪ wymienia główne zadania i formy działania Policji. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „bezpieczeństwo wewnętrzne państwa”, „bezpieczeństwo zewnętrzne państwa”, „potencjał strategiczny”, „środowisko bezpieczeństwa”, „cele strategiczne”, „strategia bezpieczeństwa”, „porządek publiczny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ wyjaśnia, jaki wpływ ma potencjał strategiczny na siłę państwa; ▪ formułuje wnioski dotyczące obowiązków państwa w zakresie bezpieczeństwa na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; ▪ wymienia cele strategii bezpieczeństwa narodowego Polski; ▪ podaje przykłady działań realizujących poszczególne cele strategii bezpieczeństwa narodowego Polski; ▪ wymienia główne zadania i uprawnienia - Biura Bezpieczeństwa Narodowego, - Straży Granicznej, - Służby Ochrony Państwa, - Centralnego Biura Antykorupcyjnego, - Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.	▪ wyjaśnia znaczenie terminu „racja stanu” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; ▪ omawia poszczególne działania strategiczne państwa; ▪ przedstawia strukturę organizacyjną Sił Zbrojnych RP; ▪ charakteryzuje podstawowe rodzaje misji realizowanych przez żołnierzy Sił Zbrojnych RP; ▪ wyjaśnia, na czym polega zarządzanie kryzysowe. ▪ wymienia główne zadania: - Rady Bezpieczeństwa Narodowego, - Agencji Wywiadu, - Służby Wywiadu Wojskowego, - Służby Kontrwywiadu Wojskowego, - Rządowego Centrum Bezpieczeństwa; ▪ dokonuje oceny działań organów państwa w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego [zajmuje stanowisko, buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze bezpieczeństwa Polski [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i efektów polskiej polityki w obszarach bezpieczeństwa wewnętrznego i bezpieczeństwa zewnętrznego; ▪ organizuje kampanię [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla bezpieczeństwa państwa.
Temat lekcji: Polityka społeczna		
▪ ubezpieczenia społeczne ▪ pomoc społeczna ▪ polityka rynku pracy ▪ polityka senioralna ▪ polityka prorodzinna	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „ubezpieczenie społeczne”, „polityka prorodzinna”, „emerytura”, „renta”, „zasilek”; ▪ podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze polityki społecznej; ▪ wskazuje przykłady instrumentów wykorzystywanych przez państwo w obszarze polityki społecznej; ▪ charakteryzuje system ubezpieczeń społecznych w Polsce; ▪ wymienia formy pomocy społecznej w Polsce. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „dobrobyt społeczny”, „polityka prorodzinna”, „polityka senioralna”, „polityka rynku pracy”, „emerytura”, „renta”, „zasilek” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ wyjaśnia znaczenie zasady solidaryzmu społecznego określającej działanie systemu ubezpieczeń społecznych; ▪ wymienia cele i instrumenty polityki społecznej państwa polskiego; ▪ uzasadnia konieczność funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych; ▪ rozróżnia ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe; ▪ przedstawia zadania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; ▪ wymienia instrumenty polityki rynku pracy w Polsce; ▪ przedstawia wybrane działania urzędu pracy w swoim powiecie; ▪ wyjaśnia, jakie są przyczyny starzenia się społeczeństwa; ▪ wymienia skutki społeczno-ekonomiczne procesu starzenia się społeczeństwa; ▪ przedstawia działania rządu mające na celu ograniczenie zjawiska starzenia się społeczeństwa [cele, formy, rezultaty]; ▪ wymienia główne programy realizowane w ramach polityki prorodzinnej w Polsce.	▪ charakteryzuje uwarunkowania polityki społecznej realizowanej w Polsce; ▪ porównuje zasady funkcjonowania i znaczenie poszczególnych rodzajów ubezpieczeń społecznych w Polsce; ▪ porównuje zasady przyznawania i znaczenie różnego rodzaju świadczeń socjalnych; ▪ wykazuje zależności między formą zatrudnienia a zasadami funkcjonowania poszczególnych rodzajów ubezpieczeń społecznych; ▪ przedstawia rolę i zakres działania instytucji rynku pracy; ▪ prezentuje założenia głównych programów realizowanych w ramach polityki prorodzinnej w Polsce oraz ocenia ich skuteczność; ▪ wymienia świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego. ▪ przedstawia i ocenia wpływ poszczególnych podmiotów na kształt polityki społecznej państwa polskiego; ▪ prezentuje i ocenia zasady określające polską politykę społeczną oraz stosowane w jej ramach instrumenty, ze szczególnym uwzględnieniem instrumentów polityki rynku pracy [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]; ▪ charakteryzuje uwarunkowania wpływające na rynek pracy w Polsce oraz ocenia jego funkcjonowanie; ▪ charakteryzuje programy rządowe realizowane w ramach polityki senioralnej i ocenia ich skuteczność. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze polityki społecznej [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i rezultatów polskiej polityki społecznej; ▪ organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki społecznej państwa.
Temat lekcji: Ochrona zdrowia		
▪ system ochrony zdrowia ▪ publiczna opieka zdrowotna ▪ świadczenia opieki	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „ubezpieczenie zdrowotne”; ▪ wymienia podstawowe obowiązki państwa z zakresu ochrony zdrowia; ▪ podaje przykłady działań państwa polskiego w obszarze ochrony zdrowia; ▪ wskazuje przykłady instrumentów polityki państwowej w obszarze ochrony zdrowia; ▪ wymienia podstawowe zasady korzystania z systemu ochrony zdrowia w Polsce.	▪ charakteryzuje strukturę systemu ochrony zdrowia w Polsce [instytucje, organizacja poszczególnych szczebli, rodzaje świadczeń, sposób finansowania]; ▪ analizuje funkcjonowanie systemu opieki zdrowotnej poza granicami kraju; ▪ przedstawia główne założenia <i>Narodowego programu zdrowia</i> realizowanego w Polsce; ▪ opisuje organizację systemu publicznej opieki zdrowotnej w Polsce.

- zdrotowej Narodowy Fundusz Zdrowia [NFZ] - ubezpieczenia zdrowotne	- wyjaśnia znaczenie terminów: „ubezpieczenia zdrowotne”, „służba zdrowia”, „zasilek” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - formułuje wnioski dotyczące obowiązków państwa w zakresie ochrony zdrowia na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; - wymienia instytucje tworzące system ochrony zdrowia w Polsce; - podaje zadania Narodowego Funduszu Zdrowia; - omawia podstawowe zasady korzystania z systemu ochrony zdrowia w Polsce.	- przedstawia uwarunkowania określające funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia w państwie polskim; - ocenia organizację i jakość systemu ochrony zdrowia w Polsce [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]; - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze ochrony zdrowia [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i rezultatów polskiej polityki w obszarze ochrony zdrowia; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla ochrony zdrowia w Polsce.
Temat lekcji: Polityka kulturalna		
- kultura - polityka kulturalna - narodowe instytucje kultury	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „kultura”, „kultura narodowa”; - wskazuje przykłady działań państwa polskiego w obszarze polityki kulturalnej; - podaje przykłady instrumentów polityki państwowej w obszarze kultury. - wyjaśnia znaczenie terminów: „kultura”, „kultura narodowa”, „dziedzictwo kulturowe”, „mecenat” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - uzasadnia konieczność aktywności państwa w obszarze kultury; - przedstawia podstawowe obowiązki państwa w obszarze kultury; - wymienia narodowe instytucje kultury działające w Polsce; - analizuje przepisy prawne z <i>Konstytucji RP</i> dotyczące polityki kulturalnej.	- wyjaśnia znaczenie terminu „kapitał kulturowy” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; - charakteryzuje poszczególne typy kultury; - przedstawia zadania poszczególnych uczestników polityki kulturalnej państwa polskiego. - analizuje i ocenia działalność narodowych instytucji kultury w Polsce; - charakteryzuje wybrane programy na rzecz rozwoju polskiej kultury [cele, formy, efekty, adresaci]. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych działań państwa w obszarze polityki kulturalnej [oraz ocenia rezultaty tych aktywności]; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat założeń i rezultatów polskiej polityki kulturalnej; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla polityki kulturalnej państwa.
Temat lekcji: Relacje państwo–Kościół		
- religia - modele relacji państwo–Kościół - państwo wyznaniowe - państwo świeckie - państwa wyznaniowe - Kościół i związki wyznaniowe - wolność religii - konkordat	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „religia”, „wyznanie”, „konkordat”; - wymienia podstawowe zasady określające kształt relacji państwo–Kościołów w Polsce; - wskazuje podstawowe zasady funkcjonowania laickiego modelu relacji państwo–Kościół. - wyjaśnia znaczenie terminów: „religia”, „wyznanie”, „kult”, „ateizm”, „konkordat” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - charakteryzuje podstawowe modele relacji państwo–Kościół [model państwa świeckiego, model państwa wyznaniowego]; - formułuje wnioski dotyczące relacji Rzeczypospolitej Polskiej z Kościołem katolickim na podstawie wybranych przepisów prawnych z konkordatu; - buduje wnioski dotyczące funkcjonowania wybranego Kościoła lub związku wyznaniowego w Polsce na podstawie analizy przepisów z odpowiedniej ustawy; - formułuje wnioski dotyczące wolności sumienia i religii w Polsce na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>.	- charakteryzuje Kościół i związki wyznaniowe w Polsce [zasięg terytorialny, liczba wiernych, cechy religii/wyznania]; - analizuje przepisy prawne z ustaw dotyczących wolności sumienia i religii w Polsce. - charakteryzuje i ocenia model relacji państwo–Kościół funkcjonujący w Rzeczypospolitej Polskiej. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat wybranych Kościołów i związków wyznaniowych funkcjonujących w Polsce; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla kształtowania relacji państwo–Kościół.
III. Podstawy porządku prawnego		
Temat lekcji: Prawo i jego rodzaje		
- prawo - normy społeczne - przepis prawny - norma prawna - rodzaje i gałęzie prawa - system prawa	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „prawo”; - wymienia podstawowe rodzaje norm społecznych; - wskazuje przykłady norm prawnych; - wymienia podstawowe gałęzie prawa. - wyjaśnia znaczenie terminów: „prawo”, „norma prawna”, „przepis prawny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wyjaśnia, czym normy prawne różnią się od innych rodzajów norm społecznych; - rozpoznaje i charakteryzuje poszczególne typy norm społecznych; - wymienia rodzaje i gałęzie prawa; - wyjaśnia, skąd wywodzą się normy funkcjonujące w różnych systemach prawnych [prawo: zwyczajowe, precedensowe, religijne, pozytywne]; - wyjaśnia znaczenie zasad hierarchiczności, spójności i zupełności oraz podaje przykłady ich stosowania [lub wskazuje sytuacje, w których zostały one naruszone].	- porównuje z różnych perspektyw [wg różnych kryteriów] koncepcje prawa pozytywnego oraz prawa naturalnego; - charakteryzuje poszczególne rodzaje norm prawnych; - rozpoznaje i opisuje poszczególne elementy budowy normy prawnej [hipoteza, dyspozycja, sankcja]; - charakteryzuje systemy prawne funkcjonujące w wybranych państwach. - wyjaśnia, na czym polega różnica między przedmiotowym a podmiotowym rozumieniem pojęcia „prawo”; - tłumaczy, na czym polegają różnice dotyczące rozumienia prawa przez zwolenników naturalizmu oraz pozytywizmu prawniczego; - porównuje różne systemy prawne, w tym wskazuje, gdzie one występują na świecie. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.
Temat lekcji: Źródła prawa		
akty normatywne	właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „kodeks”, „akt administracyjny”;	wyjaśnia różnicę między aktami normatywnymi a aktami nienormatywnymi;

- akty nienormatywne - obowiązki prawa - źródła prawa - prawo Unii Europejskiej - kodeksy - dzienniki urzędowe	„orzeczenie sądowe”, „prawo wtórne UE”, prawo pierwotne UE; - wymienia podstawowe rodzaje źródeł prawa obowiązującego w Polsce; - wskazuje cechy <i>Konstytucji RP</i> i wyjaśnia, na czym polega jej szczególna moc; - podaje przykłady kodeksów funkcjonujących w polskim porządku prawnym. - wyjaśnia znaczenie terminów: „akt normatywny”, „źródło prawa”, „kodeks”, „akt administracyjny”, „orzeczenie sądowe”, „prawo wtórne UE”, „prawo pierwotne UE” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - charakteryzuje źródła prawa powszechnie obowiązującego w Polsce; - rozpoznaje i charakteryzuje akty prawne niebędące źródłami prawa; - wymienia i rozpoznaje poszczególne rodzaje prawa Unii Europejskiej; - wymienia i rozpoznaje akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej; - wyjaśnia, na czym polega zasada pierwszeństwa stosowania prawa unijnego przed prawem krajowym; - przedstawia rolę Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej [TSUE] w unijnym porządku prawnym; - charakteryzuje kodeksy funkcjonujące w polskim porządku prawnym [nazwa, rodzaj i zakres regulacji]; - podaje przykłady aktów prawa miejscowego; - wymienia dzienniki urzędowe prowadzone w Polsce.	- porównuje różnego rodzaju źródła prawa obowiązującego w Polsce [sposób stanowienia, sposób wprowadzania do porządku prawnego, zasięg obowiązywania, adresaci norm, miejsce w hierarchii źródeł prawa]; - charakteryzuje rodzaje umów międzynarodowych i pozycję tych porozumień w polskim porządku prawnym [buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych <i>z Konstytucji RP</i>]; - porównuje różne rodzaje aktów prawa miejscowego. - przedstawia zasady ogólne prawa międzynarodowego; - prezentuje istotę sporu dotyczącego hierarchicznej zależności między <i>Konstytucją RP</i> a prawem Unii Europejskiej; - porównuje różne rodzaje aktów prawa wtórnego Unii Europejskiej. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.
Temat lekcji: Wykładnia prawa		
- luka prawna - rodzaje wykładni - reguły kolizyjne - reguły dedukcyjne - zasady prawa	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „spójność prawa”; - wymienia podstawowe zasady prawa. - wyjaśnia znaczenie terminów „luka prawna” i „spójność prawa” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - tłumaczy, na czym polega wykładnia prawa; - wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa; - przedstawia konsekwencje łamania podstawowych zasad prawa.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „wykładnia prawa”, „reguły kolizyjne”, „reguły dedukcyjne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - rozpoznaje i omawia przykłady zastosowania w przepisach prawnych podstawowych zasad prawa. - przedstawia różne typy luk prawnych; - charakteryzuje różne typy wykładni prawa. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.
Temat lekcji: Legislacja i ratyfikacja		
- procedura ustawodawcza - ustawa budżetowa - szczególne procedury legislacyjne - procedura zmiany <i>Konstytucji RP</i> - procedury przedratyfikacyjne - zasady prawidłowej legislacji	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „ratyfikacja” i „weto prezydenckie”; - wymienia podmioty posiadające prawo inicjatywy ustawodawczej w ramach procedury uchwalenia ustawy zwykłej; - wymienia organy władzy w państwie polskim uczestniczące w procesie legislacyjnym; - porządkuje etapy procesu legislacyjnego w kolejności chronologicznej; - odszukuje akty normatywne za pomocą Internetowego Systemu Aktów Prawnych. - wyjaśnia znaczenie terminów: „legislacja”, „ratyfikacja”, „weto prezydenckie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - wymienia podmioty posiadające prawo inicjatywy ustawodawczej w ramach różnych procedur legislacyjnych; - charakteryzuje rolę poszczególnych organów władzy w procesie legislacyjnym [wymienia ich uprawnienia]; - wskazuje główne różnice między różnymi procedurami legislacyjnymi; - wymienia rodzaje umów międzynarodowych ratyfikowanych w ramach procedur przedratyfikacyjnych; - wymienia zasady określające przebieg poszczególnych procedur przedratyfikacyjnych.	- wyjaśnia znaczenie terminów „promulgacja ustawy” i <i>vacatio legis</i>, [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - rozpoznaje i właściwie nazywa poszczególne jednostki redakcyjne aktów normatywnych w Polsce; - omawia poszczególne etapy procesu legislacyjnego; - porównuje role Sejmu i Senatu w ramach różnych procedur legislacyjnych; - porównuje uprawnienia Prezydenta RP w ramach różnych procedur legislacyjnych; - buduje wnioski dotyczące procedur legislacyjnych i przedratyfikacyjnych na podstawie analizy przepisów prawnych [<i>Konstytucja RP</i>, ustawy]. - wyjaśnia znaczenie terminu „inflacja prawa” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; - wykazuje asymetryczność uprawnień Sejmu i Senatu w procedurze uchwalania ustawy; - omawia zasady prawidłowej legislacji. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień prawnych.
Temat lekcji: Państwo prawne		
- rządy prawa - zasady państwa prawnego - niezależność sądów - niezawisłość sędziów - kontrola prawa	- właściwie stosuje w swojej wypowiedzi terminy: „niezależność sądów”, „niezawisłość sędziów”; - wymienia podstawowe zasady państwa prawnego; - podaje przykłady organów władzy i instytucji, które stoją na straży państwa prawnego w Polsce. - wyjaśnia znaczenie terminów: „państwo prawne”, „niezależność sądów”, „niezawisłość sędziów” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - przedstawia genezę i rozwój idei rządów prawa [etapy rozwoju, myśliciele, koncepcje]; - wyjaśnia znaczenie kluczowych zasad funkcjonowania państwa prawnego; - wymienia zadania i kompetencje kluczowych instytucji w systemie ochrony praworządności [Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu, Sąd Najwyższy, sądy,	- uzasadnia, że funkcjonowanie rządów prawa jest konieczne dla prawidłowego rozwoju państwa i społeczeństwa; - analizuje kryteria oceny poziomu praworządności; - przedstawia rolę kluczowych instytucji w systemie ochrony praworządności, w tym znaczenie sądownictwa konstytucyjnego. - porównuje aspekty formalny i materialny państwa prawnego; - buduje wnioski dotyczące funkcjonowania państwa prawnego w Polsce na podstawie analizy wyników wybranej kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat szczegółowych i złożonych zagadnień dotyczących funkcjonowania państwa prawnego; - na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat funkcjonowania państwa prawnego w Polsce; - organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla funkcjonowania państwa prawnego.

prokuratura, Krajowa Rada Sądownictwa, Najwyższa Izba Kontroli].		
Temat lekcji: Pomoc prawna		
▪ poradnictwo ▪ nieodpłatna pomoc prawna ▪ notariusz ▪ radca prawny ▪ adwokat	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „notariusz”, „radca prawny”, „adwokat”; ▪ wymienia podstawowe uprawnienia i zadania notariusza, radcy prawnego oraz adwokata. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „notariusz”, „radca prawny”, „adwokat” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ uzasadnia konieczność funkcjonowania systemu nieodpłatnych poradnictwa i pomocy prawnej w państwie demokratycznym; ▪ wymienia działające w Polsce instytucje, w których można uzyskać pomoc prawną.	▪ porównuje zadania notariuszy, radców prawnych i adwokatów oraz sposoby wykonywania przez nich pracy [formy zatrudnienia]. ▪ uzyskuje i prezentuje informacje na temat działania systemu Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczącychszczegółowych i złożonych zagadnień związanych z funkcjonowaniem pomocy prawnej w Polsce; ▪ organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla funkcjonowania pomocy prawnej w Polsce.
Temat lekcji: Informacja publiczna		
▪ informacja publiczna ▪ wniosek o udzielenie informacji publicznej ▪ Biuletyn Informacji Publicznej [BIP] ▪ archiwum ▪ e-administracja	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach termin „informacja publiczna”; ▪ wymienia obszary życia publicznego, których dotyczy informacja publiczna; ▪ wymienia podstawowe formy korzystania z informacji publicznej; ▪ przedstawia zasady sporządzania wniosków o udzielenie informacji publicznej. ▪ wyjaśnia, czym są informacja publiczna i Biuletyn Informacji Publicznej [BIP]; ▪ podaje zasady korzystania z dokumentacji gromadzonej w urzędach i archiwach; ▪ wymienia instytucje i organy władzy w Polsce zobowiązane do udzielania informacji publicznej; ▪ sporządza prosty wniosek o udzielenie informacji publicznej; ▪ wymienia typy informacji publikowanych w BIP; ▪ wyszukuje informacje za pomocą platformy ePUAP.	▪ pisze skierowane do różnych instytucji wnioski o udzielenie informacji publicznej; ▪ formułuje wnioski dotyczące dostępu do informacji publicznej na podstawie analizy przepisów prawnych z<i>Konstytucji RP</i> i ustaw; ▪ przedstawia możliwości, które daje obywatelom korzystanie z platformy ePUAP. ▪ wyjaśnia zasady funkcjonowania profilu zaufanego; ▪ uzyskuje informacje na temat działalności wybranej instytucji publicznej lub dotyczące konkretnej sprawy publicznej. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na tematszczegółowych i złożonych zagadnień dotyczących dostępu do informacji publicznej w Polsce; ▪ organizuje kampanię społeczną [i bierze w niej udział] mającą na celu wypromowanie idei, działań, programu lub instytucji istotnych dla zapewnienia obywatelom dostępu do informacji publicznej.
IV. Prawo cywilne		
Temat lekcji: Część ogólna prawa cywilnego		
▪ źródła prawa cywilnego ▪ osoba fizyczna ▪ osoba prawna ▪ zdolność prawna ▪ czynności prawne ▪ pełna zdolność do czynności prawnych ▪ ograniczona zdolność do czynności prawnych ▪ ubezwłasnowolnienie ▪ przedstawicielstwo ▪ pełnomocnictwo	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „osoba fizyczna”, „osoba prawna”, „zdolność prawna”, „zdolność do czynności prawnych”; ▪ rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne; ▪ podaje przykłady podmiotów będących osobami prawnymi; ▪ podaje przykłady działań będących wyrazem posiadania zdolności do czynności prawnych. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „osoba fizyczna”, „osoba prawna”, „zdolność prawna”, „zdolność do czynności prawnych”, „przedstawicielstwo”, „pełnomocnictwo”, „zobowiązanie”, „pełna zdolność do czynności prawnych”, „ograniczona zdolność do czynności prawnych” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa cywilnego; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; ▪ wymienia źródła prawa cywilnego; ▪ wyjaśnia, jakie mogą być przyczyny braku pełnej zdolności do czynności prawnych; ▪ wymienia konsekwencje wynikające z posiadania pełnej i ograniczonej zdolności do czynności prawnych; ▪ wymienia zasady poprawnego sporządzania oświadczeńwoli.	▪ wyjaśnia znaczenie terminu „ubezwłasnowolnienie” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; ▪ wymienia cechy charakterystyczne dla stosunków cywilnoprawnych [prawo prywatne]; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z<i>Kodeksu cywilnego</i>; ▪ wymienia działy prawa cywilnego w Polsce; ▪ porównuje podmioty prawa cywilnego; ▪ wymienia rodzaje czynności prawnych; ▪ przedstawia warunki umożliwiające orzeczenieubezwłasnowolnienia całkowitego i częściowego; ▪ omawiazasady ochrony prawnej osób ubezwłasnowolnionych. ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; ▪ przedstawia podział cywilnych praw podmiotowych; ▪ wyjaśnia, czym są jednostki organizacyjne ze zdolnością prawną; ▪ wymienia możliwe formy czynności prawnej; ▪ porównuje przedstawicielstwo ustawowe i pełnomocnictwo. gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczącychszczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Zobowiązania i odpowiedzialność cywilna		
▪ wierzytelność ▪ dług ▪ umowa zlecenia ▪ umowa o dzieło ▪ odpowiedzialność kontraktowa ▪ odpowiedzialność deliktowa ▪ szkoda ▪ krzywda	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „wierzytelność”, „dług”, „najemca”, „wynajmujący”, „zleceniobiorca”, „autor dzieła”; ▪ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa cywilnego; ▪ określa konsekwencje prawne niewykonania zobowiązań; ▪ wymienia obligatoryjne elementy umowy najmu lokalu. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „wierzytelność”, „dług”, „odpowiedzialność kontraktowa”, „odpowiedzialność deliktowa”, „wykonanie zobowiązań”, „najemca”, „wynajmujący”, „zleceniobiorca”, „autor dzieła” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; ▪ wskazuje obligatoryjne elementy umowy zlecenia i umowy o dzieło; ▪ wymienia zalety umowy zlecenia i umowy o dzieło z perspektywy zleceniobiorcy i zleceniodawcy oraz autora dzieła i zamawiającego;	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „szkoda”, „krzywda”, „wierzytel”, „dłużnik”, „poręczyciel”, „zadośćuczynienie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z<i>Kodeksu cywilnego</i>; ▪ samodzielnie sporządza umowę najmu lokalu; ▪ porównuje umowę o dzieło i umowę zlecenia; ▪ uzasadnia konieczność zawarcia umowy najmu lokalu z perspektywy wynajmującego i najemcy; ▪ porównuje odpowiedzialność cywilną z innymi formami odpowiedzialności. ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego; ▪ przedstawia wady i zalety umowy zlecenia i umowy o dzieło z perspektywy zleceniobiorcy i zleceniodawcy oraz autora dzieła i zamawiającego; ▪ wymienia rodzaje świadczeń realizowanych przez dłużników. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczącychszczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.

	wskazuje elementy umowy najmu lokalu korzystne dla wynajmującego i najemcy.	
Temat lekcji: Prawo rodzinne		
- małżeństwo - wspólność majątkowa - intercyza - alimentacja - rozwód i separacja - pokrewieństwo - powinowactwo - przysposobienie - prawa i obowiązki rodziców i dziecka	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „rozwód”, „separacja”, „przysposobienie”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa rodzinnego; - wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zawarcia małżeństwa w Polsce; - wskazuje skutki prawne zawarcia małżeństwa; - przedstawia obowiązki i prawa rodziców i dzieci. - wyjaśnia znaczenie terminów: „intercyza”, „rozwód”, „separacja”, „pokrewieństwo”, „powinowactwo”, „przysposobienie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa rodzinnego; - wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zakończenia małżeństwa; - wymienia skutki prawne zakończenia małżeństwa; - wymienia warunki prawne, których spełnienie jest niezbędne do zawarcia stosunku przysposobienia; - wymienia skutki prawne przysposobienia.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „monogamia”, „akt małżeństwa”, „przeszkody małżeńskie”, „rozdzielność majątkowa”, „wspólnota majątkowa”, „władza rodzicielska”, „obowiązek alimentacyjny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i>; - przedstawia różne sposoby zawarcia małżeństwa zgodne z polskim prawem. - analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa rodzinnego; - wymienia prawne przeszkody małżeńskie i przyczyny unieważnienia małżeństwa. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Prawo rzeczowe		
- ruchomość - nieruchomość - własność - współwłasność - posiadanie - użytkowanie - służebność - zastaw - hipoteka	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „własność”, „użytkowanie”, „posiadanie”, „zastaw”, „hipoteka”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa rzeczowego. - wyjaśnia znaczenie terminów: „własność”, „współwłasność”, „współwłasność łączna”, „współwłasność ułamkowa”, „ruchomość”, „nieruchomość”, „użytkowanie”, „użytkowanie wieczyste”, „posiadanie”, „zastaw”, „hipoteka” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa rzeczowego; - wymienia konsekwencje prawne zastosowania różnych instytucji przewidzianych w prawie rzeczowym.	- wyjaśnia znaczenie terminów: „służebność”, „księga wieczysta” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i>; - charakteryzuje poszczególne formy nabycia własności na podstawie norm prawa rzeczowego. - analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa rzeczowego. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.
Temat lekcji: Prawo spadkowe		
- spadek - spadkodawca - spadkobierca - testament - dziedziczenie testamentowe i ustawowe - grupy dziedziczenia - zapis - zachówek	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „spadek”, „dziedziczenie”, „testament”, „spadkobierca”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa spadkowego; - wymienia podstawowe zasady dziedziczenia ustawowego. - wyjaśnia znaczenie terminów: „spadek”, „dziedziczenie”, „dziedziczenie testamentowe”, „dziedziczenie ustawowe”, „zachówek”, „spadkobierca”, „przyjęcie spadku”, „odrzućcie spadku” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach];	- wyjaśnia znaczenie terminu „otwarcie spadku” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i>; - wyjaśnia, co wchodzi w skład spadku; - porównuje konsekwencje prawne zastosowania różnych form przyjęcia spadku. - analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa spadkowego; - porównuje podstawowe formy testamentu. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego.

	▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa spadkowego; ▪ przedstawia konsekwencje prawne przyjęcia oraz odrzucenia spadku; ▪ wymienia podstawowe zasady sporządzania testamentu; ▪ wyjaśnia, komu przysługuje prawo do zachowku.	
Temat lekcji: Postępowanie cywilne		
▪ przebieg postępowania cywilnego ▪ pozew ▪ etapy zwykłego postępowania cywilnego ▪ apelacja ▪ skarga kasacyjna ▪ arbitraż	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „pozew”, „powód”, „pozwany”, „arbitraż”; ▪ odszukuje przepisy prawne dotyczące zasad postępowania cywilnego; ▪ identyfikuje strony w postępowaniu cywilnym; ▪ wymienia podstawowe zasady sporządzania pozwu; ▪ wymienia podstawowe czynności procesowe sądu i stron postępowania; ▪ wymienia środki zaskarżenia w procesie cywilnym; ▪ wyjaśnia znaczenie zasady dwuinstancyjności postępowania. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „pozew”, „powód”, „pozwany”, „arbitraż”, „skarga kasacyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego procesowego; ▪ wyjaśnia, czego dotyczą normy prawne z <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>; ▪ identyfikuje uczestników postępowania cywilnego procesowego, w tym strony tego postępowania; ▪ określa przedmiot sporu w postępowaniu cywilnym; ▪ identyfikuje sąd właściwy dla rozpatrzenia konkretnej sprawy cywilnej; ▪ wymienia podstawowe zasady określające przebieg mediacji i arbitrażu w postępowaniu cywilnym; ▪ wskazuje podstawowe różnice między mediacją a arbitrażem; ▪ pisze pozew w sprawie cywilnej; ▪ wymienia podstawowe elementy prawidłowo przygotowanej apelacji; ▪ określa warunki, których spełnienie jest konieczne do pozytywnego rozpoznania skargi kasacyjnej; ▪ wymienia rodzaje postępowań cywilnych; ▪ przedstawia zasady postępowania cywilnego [prawo do sądu, zasada równości stron, zasada jawności].	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność sądowa”, „zdolność procesowa”, „przewód sądowy”, „prawomocność wyroku” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>; ▪ pisze apelację w sprawie cywilnej; ▪ ocenia, czy przedstawiona apelacja została sporządzona właściwie; ▪ na podstawie dostępnych źródeł ustala obszary jurysdykcji wybranych sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych; ▪ rozpoznaje i opisuje rodzaje postępowań cywilnych; ▪ wymienia prawa i obowiązki poszczególnych uczestników postępowaniacywilnego procesowego; ▪ przedstawia zasady postępowania cywilnego [zasady: prawdy formalnej, dyspozycyjności, kontrydiktoryjności, bezpośredniości, usłowności, swobodnej oceny dowodów, formalizmu]; ▪ wymienia etapy zwykłego postępowania cywilnego; ▪ opisuje wygląd sali rozpraw. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „zdolność sądowa”, „zdolność procesowa”; ▪ wyjaśnia różnicę w znaczeniu pojęć „postępowanie” i „proces sądowy”; ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego procesowego; ▪ wymienia, uwzględniając różne perspektywy, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania arbitrażu i mediacji w postępowaniu cywilnym; ▪ wskazuje elementy obligatoryjne i fakultatywne pozwu; ▪ opisuje poszczególne etapy rozprawy sądowej. gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa cywilnego procesowego.
V. Prawo pracy i prawo administracyjne		
Temat lekcji: Prawo pracy		
▪ typy umów o pracę ▪ prawa i obowiązki pracownicze ▪ urlopy ▪ rozwiązywanie stosunku pracy	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „umowa o pracę”, „pracodawca”, „pracownik”, „urlop”; ▪ wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownicze; ▪ wskazuje podstawowe prawa i wolności zagwarantowane w <i>Europejskiej karcie socjalnej</i>; ▪ podaje przykłady umów instytucji międzynarodowych chroniących prawa pracownicze. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „umowa o pracę”, „powszechne ubezpieczenia”, „pracodawca”, „pracownik”, „urlop” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa pracy; ▪ buduje wnioski dotyczące obowiązków państwa w zakresie ochrony praw pracowniczych na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Konstytucji RP</i>; ▪ wymienia różne typy umów o pracę; ▪ wskazuje podstawowe elementy prawidłowo skonstruowanej umowy o pracę; ▪ wymienia rodzaje urlopów przysługujących pracownikowi; ▪ przedstawia podstawowe zasady regulujące rozwiązanie umowy o pracę; ▪ wymienia umowy instytucje międzynarodowe chroniące prawa pracownicze.	▪ wymienia podstawowe cechy prawa pracy; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu pracy</i> oraz umów międzynarodowych chroniących prawa pracownicze; ▪ porównuje różne typy umów o pracę; ▪ na podstawie analizy przepisów prawnych przedstawia uprawnienia pracownika dotyczące różnego rodzaju urlopów. ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa pracy; ▪ porównuje katalogi praw i wolności socjalnych zawarte w <i>Konstytucji RP</i> i <i>Europejskiej karcie socjalnej</i>; ▪ porównuje przewidziane w prawie pracy sposoby zakończenia umowy o pracę. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa pracy.
Temat lekcji: Formy zatrudnienia		
▪ stosunek pracy ▪ umowa o pracę ▪ umowa cywilnoprawna	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „umowa o pracę”, „umowa zlecenia”, „umowa o dzieło”, „samozatrudnienie”; ▪ wymienia podstawowe cechy stosunku pracy; ▪ podaje podstawowe cechy zatrudnienia na podstawie umowy o dzieło i umowy	▪ tłumaczy, czym jest Krajowy Rejestr Sądowy; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu cywilnego</i> [umowy cywilnoprawne] i <i>Kodeksu pracy</i>; ▪ wskazuje pozytywne i negatywne aspekty różnych form zatrudnienia z perspektywy obu stron umowy; ▪ charakteryzuje wybrane pracownicze formy zatrudnienia.

▪ samozatrudnienie	▪ zlecenia; ▪ wskazuje podstawowe cechy samozatrudnienia. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „umowa o pracę”, „umowa cywilnoprawna”, „umowa zlecenia”, „umowa o dzieło”, „stosunek pracy”, „samozatrudnienie” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego i prawa pracy; ▪ porównuje prawa i obowiązki stron umowy wynikające z umowy o pracę oraz z umów cywilnoprawnych.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów „pragmatyki pracownicze” i „pragmatyki służbowe” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa cywilnego i prawa pracy; ▪ wymienia umowy cywilnoprawne – inne niż umowa o pracę; ▪ wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega problem tzw. „umów śmieciowych”. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa regulującego kwestie związane z zatrudnieniem.
Temat lekcji: Prawo administracyjne		
▪ organ administracji publicznej ▪ urząd ▪ stosunek administracyjnoprawny ▪ akt administracyjny ▪ decyzja administracyjna	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „administracja publiczna”, „urząd”, „decyzja administracyjna”; ▪ rozróżnia rodzaje administracji publicznej; ▪ wskazuje poszczególne elementy decyzji administracyjnej. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „administracja publiczna”, „organ administracji publicznej”, „urząd”, „akt administracyjny”, „decyzja administracyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa administracyjnego; ▪ wymienia podstawowe cechy prawa administracyjnego; ▪ wymienia rządowe i samorządowe organy administracji publicznej; ▪ przedstawia podstawowe cechy stosunku administracyjnoprawnego; ▪ określa, czy decyzja administracyjna została właściwie skonstruowana pod względem formalnym.	▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „stosunek administracyjny”, „kompetencja organu administracyjnego”, „właściwość organu administracyjnego”, „upoważnienie administracyjne” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z zakresu prawa administracyjnego; ▪ wyjaśnia, czym różni się urząd od organu; ▪ charakteryzuje poszczególne typy organów administracyjnych; ▪ porównuje cechy aktów administracyjnych i aktów normatywnych. ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa administracyjnego; ▪ przedstawia przewidziane w prawie formy aktów administracyjnych i ich cechy; ▪ określa, jak brakobligatoryjnego elementu aktu administracyjnego wpływa jego ważność i obowiązywanie. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa administracyjnego.
Temat lekcji: Postępowanie administracyjne		
▪ kodeks postępowania administracyjnego ▪ uczestnicy postępowania administracyjnego ▪ etapy postępowania administracyjnego ▪ odwołanie ▪ zażalenie ▪ mediacja administracyjna	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „odwołanie”, „zażalenie”, „mediacja administracyjna”; ▪ wymienia strony postępowania administracyjnego; ▪ podaje podstawowe uprawnienia stron postępowania administracyjnego; ▪ wymienia środki zaskarżenia decyzji administracyjnej; ▪ podaje zasady, według których należy sporządzić odwołanie od decyzji administracyjnej. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „odwołanie”, „zażalenie”, „mediacja administracyjna”, „organy administracyjne niższego stopnia”, „organy administracyjne wyższego stopnia” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ wyjaśnia, czego dotyczą normy zawarte w <i>Kodeksie postępowania administracyjnego</i>; ▪ analizuje proste kazusy prawne dotyczące postępowania administracyjnego; ▪ wymienia uczestników postępowania administracyjnego; ▪ omawia podstawowe uprawnienia stron postępowania administracyjnego; ▪ wymienia etapy postępowania administracyjnego; ▪ omawia zasady, według których należy sporządzić odwołanie od decyzji administracyjnej; ▪ wymienia zasady, według których należy skonstruować zażalenie na postępowanie organów administracji publicznej; ▪ pisze odwołanie od decyzji administracyjnej; ▪ wyjaśnia, na czym polega mediacja administracyjna i jakie są jej cele.	▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania administracyjnego</i>; ▪ charakteryzuje rodzaje postępowań administracyjnych; ▪ przedstawia uprawnienia poszczególnych uczestników postępowania administracyjnego; ▪ pisze zażalenie na postępowanie organów administracji publicznej; ▪ omawia przebieg mediacji w postępowaniu administracyjnym. ▪ analizuje złożone kazusy prawne dotyczące postępowania administracyjnego; ▪ opisuje poszczególne etapy postępowania administracyjnego; ▪ omawia możliwe formy zakończenia postępowania administracyjnego; ▪ wskazuje, z uwzględnieniem różnych perspektyw, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania mediacji administracyjnej; ▪ zajmuje stanowisko [buduje argumenty i kontrargumenty] w sporach dotyczących funkcjonowania administracji publicznej w Polsce. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa administracyjnego.
Temat lekcji: Postępowanie sądowoadministracyjne		
▪ sprawa administracyjna ▪ wojewódzki sąd administracyjny	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „skarga”, „skarga kasacyjna”; ▪ wyjaśnia znaczenie zasady dwuinstancyjności postępowania;	▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych regulujących postępowanie sądowoadministracyjne; ▪ podaje podstawowe wymagania formalne dotyczące wniesienia skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz skargi kasacyjnej do NSA.

▪ [WSA] skarga do wojewódzkiego sądu administracyjnego ▪ Naczelny Sąd Administracyjny [NSA] ▪ uczestnicy postępowania sądowo-administracyjnego ▪ skarga kasacyjna ▪ kontrola sądowo-administracyjna	▪ odszukuje przepisy prawne dotyczące postępowania sądowo-administracyjnego; ▪ wymienia etapy postępowania sądowo-administracyjnego; ▪ opisuje strukturę sądownictwa administracyjnego. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów „skarga” i „skarga kasacyjna” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ analizuje proste kazusy prawne dotyczące postępowania sądowo-administracyjnego; ▪ wskazuje podstawowe elementy skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego; ▪ wymienia uczestników postępowania sądowo-administracyjnego i przysługujące im prawa; ▪ przedstawia uprawnienia wojewódzkich sądów administracyjnych i Naczelnego Sądu Administracyjnego.	▪ analizuje złożone kazusy prawne dotyczące postępowania sądowo-administracyjnego; ▪ charakteryzuje organy i jednostki sądów administracyjnych. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje na temat szczegółowych i złożonych zagadnień dotyczących postępowania sądowo-administracyjnego.
VI. Prawo karne		
Temat lekcji: Podstawy prawa karnego		
▪ zasady prawa karnego ▪ dziedziny prawa karnego ▪ funkcje kary	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „czyn zabroniony” i „kara”; ▪ rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo karne; ▪ wskazuje źródła prawa karnego; ▪ wymienia funkcje kary w polskim prawie karnym. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów „czyn zabroniony” i „kara” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa karnego; ▪ wymienia podstawowe działy prawa karnego; ▪ tłumaczy, jakie są funkcje kar przewidzianych w polskim prawie karnym.	▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu karnego</i> i <i>Kodeksu wykroczeń</i>; ▪ wyjaśnia, jaki jest cel obowiązywania podstawowych zasad prawa karnego; ▪ charakteryzuje przestępstwa przeciwko dobrom indywidualnym. ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ wymienia dziedziny specjalne prawa karnego; ▪ porównuje kary stosowane dawniej i współcześnie; ▪ przedstawia ewolucję systemu karnego w Europie; ▪ buduje argumenty i kontrargumenty w sporze dotyczącym zasad i celów stosowania kar w prawie karnym. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego; ▪ na forum społeczności szkolnej organizuje debatę [i bierze w niej udział], np. na temat celów i zasad stosowania kar w prawie karnym.
Temat lekcji: Przestępstwa		
▪ cechy przestępstwa ▪ kontratyp ▪ zbrodnia ▪ występki ▪ kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie karnym</i>	▪ właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „przestępstwo”, „zbrodnia”, „występek”, „kara”; ▪ wymienia kwestie regulowane w <i>Kodeksie karnym</i>; ▪ wskazuje cechy przestępstwa; ▪ podaje przykłady kar przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i>. ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo”, „zbrodnia”, „występek”, „kara”, „środek karny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; ▪ odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ rozpoznaje podstawowe typy przestępstw; ▪ wskazuje cechy zbrodni i występku; ▪ wymienia rodzaje kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i>.	▪ porównuje cechy zbrodni i występku; ▪ buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu karnego</i>; porównuje konsekwencje prawne wynikające ze zbrodni i z występku; ▪ charakteryzuje kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie karnym</i>; ▪ uzasadnia celowość stosowania kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie karnym</i> oraz zajmuje stanowisko w sporze dotyczącym ich skuteczności. ▪ analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego; ▪ wyjaśnia, czym jest kontratyp; ▪ charakteryzuje typy przestępstw przeciwko dobrom indywidualnym; ▪ przedstawia procedury warunkowego zwolnienia i warunkowego zawieszenia wykonywania kary. ▪ gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego.
Temat lekcji: Wykroczenia		

- cechy wykroczeń - kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie wykroczeń</i> - rodzaje wykroczeń	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy „wykroczenie” i „kara”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego; - wymienia cechy wykroczenia; - podaje przykłady kar przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i>. - wyjaśnia znaczenie terminów: „wykroczenie”, „kara”, „środek karny” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego; - rozpoznaje podstawowe typy wykroczeń; - wymienia rodzaje kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i>; - opisuje postępowanie mandatowe.	- buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu wykroczeń</i>; - porównuje cechy przestępstw i wykroczeń; - charakteryzuje kary i środki karne przewidziane w <i>Kodeksie wykroczeń</i>; - uzasadnia celowość stosowania kar i środków karnych przewidzianych w <i>Kodeksie wykroczeń</i> oraz zajmuje stanowisko w sporze dotyczącym ich skuteczności. - analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego.
Temat lekcji: Postępowanie karne		
- zasady postępowania karnego - zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa - etapy postępowania karnego - apelacja - kasacja - prawa ofiary, sprawcy i świadka - strony postępowania - oskarżyciel posiłkowy	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „apelacja”, „kasacja”, „sprawca”, „ofiara”, „świadek”, „oskarżyciel”, „oskarżyciel publiczny”, „oskarżony”, „prokurator”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - przedstawia podstawowe zasady, według których należy sporządzić zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa; - wymienia etapy postępowania karnego; - podaje zasady regulujące przebieg postępowania karnego; - wymienia strony postępowania karnego sądowego; - wskazuje środki odwoławcze w postępowaniu karnym; - wyjaśnia, jakie funkcje w postępowaniu karnym pełnią policja i prokurator. - wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo z oskarżenia publicznego”, „apelacja”, „kasacja”, „sprawca”, „ofiara”, „świadek”, „oskarżyciel”, „oskarżyciel publiczny”, „oskarżyciel posiłkowy”, „oskarżony”, „prokurator” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - pisze zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, - identyfikuje sąd właściwy dla rozpoznania konkretnej sprawy karnej; - wyjaśnia znaczenie zasad regulujących przebieg postępowania karnego; - przedstawia podstawowe prawa i obowiązki uczestników postępowania karnego; - wymienia strony postępowania karnego na różnych jego etapach; - tłumaczy, w jaki sposób można zostać oskarżycielem posiłkowym; - wymienia uprawnienia oskarżyciela posiłkowego; - podaje zasady składania apelacji i kasacji.	- buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania karnego</i>; - opisuje poszczególne etapy postępowania karnego; - porównuje prawa uczestników postępowania karnego na różnych jego etapach; - na podstawie dostępnych źródeł ustala obszary jurysdykcji wybranych sądów rejonowych, okręgowych i apelacyjnych; - przedstawia wygląd sali rozpraw; - charakteryzuje środki zapobiegawcze w postępowaniu karnym. - analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - opisuje poszczególne etapy rozprawy sądowej; - prezentuje zasady składania skargi nadzwyczajnej; - ocenia funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w Polsce [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]; - ocenia wpływ mediów, w tym internetu, na funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości [buduje argumenty i kontrargumenty w sporze]. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego procesowego.
Temat lekcji: Oskarżenie prywatne i mediacje		
- ściganie przestępstw - postępowanie prywatnoscargowe - oskarżyciel prywatny - akt oskarżenia prywatnego - mediacje	- właściwie stosuje w swoich wypowiedziach terminy: „oskarżyciel prywatny”, „prywatny akt oskarżenia”; - odszukuje przepisy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - wymienia podstawowe zasady, według których należy sporządzić akt oskarżenia prywatnego. - wyjaśnia znaczenie terminów: „przestępstwo prywatnoscargowe”, „oskarżyciel prywatny”, „prywatny akt oskarżenia” [oraz właściwie używa tych pojęć w swoich wypowiedziach]; - analizuje proste kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - pisze akt oskarżenia prywatnego; - wymienia prawa i obowiązki oskarżyciela prywatnego; - wyjaśnia, komu przysługuje prawo do wystąpienia w roli oskarżyciela prywatnego; - wymienia zasady prowadzenia mediacji w postępowaniu karnym.	- wyjaśnia znaczenie terminu „przestępstwo ścigane na wniosek” [oraz właściwie używa tego pojęcia w swoich wypowiedziach]; - buduje wnioski na podstawie analizy przepisów prawnych z <i>Kodeksu postępowania karnego</i> i <i>Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia</i>; - charakteryzuje główne etapy postępowania prywatnoscargowego; - przedstawia przebieg mediacji w postępowaniu karnym. - analizuje złożone kazusy prawne z zakresu prawa karnego procesowego; - przedstawia, z różnych perspektyw, pozytywne i negatywne aspekty zastosowania mediacji w postępowaniu cywilnym. - gromadzi, analizuje i prezentuje informacjedotyczące szczegółowych i złożonych zagadnień z zakresu prawa karnego procesowego.

